

(maart 2014)

Basispakket JGZ en landelijke werkdocumenten

(onder voorbehoud van overeenkomstige besluitvorming door het ministerie van VWS in het najaar van 2014)

Het Basispakket JGZ dat vanaf 1 januari 2015 van kracht is bevat veel activiteiten. Dit document:

- is bedoeld om professionals te ondersteunen bij de uitvoering van het Basispakket JGZ in de praktijk
- gaat specifiek over de inhoud van het Basispakket JGZ en de daarbij behorende ondersteunende documenten voor de uitvoering. Over het Basispakket op hoofdlijnen bestaat ook een algemeen introductiefilmpje: https://www.youtube.com/watch?v=E_SwJq-fkaA

Het overzicht laat zien wat er op dit moment beschikbaar is aan landelijke ondersteuningsdocumenten. Deze ondersteuningsdocumenten zijn gebaseerd op activiteiten uit het huidige Basistakenpakket JGZ en die ook in het nieuwe Basispakket zijn opgenomen. Het overzicht laat ook zien wat er nog niet is; deze onderwerpen zal het NCJ meenemen in het bepalen van prioriteiten voor toekomstige activiteiten. Een deel van deze onderwerpen worden dit jaar uitgewerkt en opgenomen in de toolbox Basispakket JGZ: <https://www.ncj.nl/innovatie/toolbox-basispakket-jgz>. Het overzicht zal regelmatig worden geupdated.

Andere relevante documenten die met het Basispakket JGZ te maken hebben, zoals de visie op de preventieve zorg voor jeugd, de wettelijke kaders voor de JGZ, de flexibiliseringsmogelijkheden, de methodieken/werkwijze bij de uitvoering van het Basispakket JGZ vindt u ook in de Toolbox Basispakket JGZ.

Uiteraard hoort bij de inhoud en uitvoering van het Basispakket ook de registratie van de activiteiten in het DD JGZ, gebaseerd op de Basisdataset (BDS) JGZ. Meer informatie over de achtergrond en de inhoud van de BDS kunt u vinden op <https://www.ncj.nl/informatisering/basisdataset>

Hier vindt u ook de flyer en filmpjes die met betrekking tot de BDS zijn ontwikkeld:

- Waarom eenduidige dossiervorming in de JGZ? -> over de voordelen van uniforme registratie en
- Hoe werkt de basisdataset in de praktijk?

Overzicht basispakket JGZ en landelijke werkdocumenten (maart 2014)

Toelichting/leeswijzer:

In de eerste kolom staat of het om individuele of collectieve activiteiten gaat. In de tweede kolom zijn de hoofdgroepen van de activiteiten beschreven met daarbij, indien van toepassing, de specifieke activiteiten. In de derde kolom zijn de ondersteunende landelijke werkdocumenten, zoals richtlijnen of handreikingen, opgenomen.

	ACTIVITEIT	RICHTLIJN* OF LANDELIJK DOCUMENT
INDIVIDUELE ACTIVITEITEN	<p>ALLE KINDEREN IN BEELD De JGZ ziet de kinderen regelmatig en volgt het kind tijdens het opgroeien. Zij monitort groei en ontwikkeling, doet gezondheidsonderzoek en screent. De JGZ heeft een brede, integrale beoordeling van kinderen in de context van gezin en omgeving en kijkt naar het individuele kind en de gezondheidstoestand van alle kinderen.</p>	
	<p>Anamnese:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorgen en vragen • Voorgeschiedenis • Familieanamnese 	
	<p>Beoordelen lichamelijke verschijning (incl. signalen kindermishandeling)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Richtlijn Huidafwijkingen (al dan niet in samenhang met de richtlijnen Voeding en eetgedrag en Voedselovergevoeligheid) • Richtlijn Secundaire Preventie Kindermishandeling • Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

	<p>Beoordelen functies:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lichamelijk, psychisch, sociaal functioneren • Zindelijkheid, (excessief) huilgedrag, slapen 	<ul style="list-style-type: none"> • Richtlijnen Voorkeurshouding en schedelvorming • Richtlijn Vroeg en/of small for gestational age ** • Richtlijn Astma bij Kinderen • Richtlijn Huidafwijkingen ** • Richtlijn Signalering van en verwijscriteria bij kleine lichaamslengte ** • Richtlijn ADHD (i.o.) • Richtlijn Autisme Spectrum Stoornissen (i.o.) • Multidisciplinaire richtlijn Niet scrotale testis • Richtlijn Vroegtijdige Opsporing van Aangeboren Hartafwijkingen 0-19 jaar (herziening i.o.) • Richtlijn Preventie, diagnostiek en behandeling van hyperbilirubinemie bij de pasgeborene, geboren na een zwangerschap van minimaal 35 weken NVK • Richtlijn Vroegtijdige Opsporing van Gehoorstoornissen 0 - 19 jaar (wordt herzien) • Richtlijnen Zindelijkheid urine en feces** • Richtlijn Slapen en slaapedrag (i.o.) • Multidisciplinaire richtlijn Excessief huilen • Richtlijn Preventie Wiegendood (wordt herzien)
	<p>Risicofactoren / risicogroepen/ aandoeningen/ handicap</p>	<p>Informatiebrochure Samenwerken voor bijzondere groepen jeugdigen</p>
	<p>Draagkracht/ draaglast Ontvangen zorg/ zorgbehoefte Inschatten voorlichtingsbehoefte</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Balansmodel • Richtlijn voor inschatten draagkracht/draaglast (inclusief hechting en relatie ouder/kind) in voorfase van ontwikkeling; knelpuntenanalyse)
	<p>Groei:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lengte • Gewicht • Hoofdomtrek 	<ul style="list-style-type: none"> • Handleiding Groeidiagrammen • Richtlijn Signalering van en verwijscriteria bij kleine lichaamslengte **

	<p>Ontwikkeling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Psychisch/ sociaal- emotioneel • Cognitief • Motoriek • Spraak- taal, communicatie • Seksueel 	<ul style="list-style-type: none"> • Van Wiechen Ontwikkelingsonderzoek • Richtlijn Vroegsignalering Psychosociale Problemen (herziening i.o.) • Richtlijn Motorische Ontwikkeling (i.o.) • Handreiking Uniforme signalering van taalachterstanden bij jonge kinderen • Richtlijn Spraak- en taalontwikkeling (i.o.) • Richtlijn Seksuele ontwikkeling 0-19 jaar
	<p>Screeningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hielprik • Perceptief gehoorverlies • Aangeboren hartafwijkingen • Dysplastische heupontwikkeling • Niet-scrotale testis • Oogpathologie en Visuele stoornissen • Spraak- en taalstoornissen 	<ul style="list-style-type: none"> • Draaiboek Neonatale Hielprikscreening • Draaiboek Neonatale Gehoorscreening JGZ • Richtlijn Vroegtijdige Opsporing van Aangeboren Hartafwijkingen 0-19 jaar (herziening i.o.) • LESA Dysplastische heupontwikkeling NHG/AJN • Richtlijn Heupdysplasie (in voorfase van ontwikkeling; knelpuntenanalyse) • Multidisciplinaire richtlijn Niet scrotale testis • Richtlijn Opsporing Visuele Stoornissen 0-19 jaar, 1e herziening ** • Handreiking Uniforme signalering van taalachterstanden bij jonge kinderen ** • Richtlijn Spraak- en taalontwikkeling (i.o.)
	<p>VERSTERKEN KRACHT OUDERS EN JONGEREN De JGZ steunt ouders bij het gezond opgroeien en opvoeden en geeft preventieve voorlichting en advisering (individueel of in groepen). Zo nodig volgt in aansluiting op signaleren een of enkele extra gesprekken om ouders en kind gerust te stellen door voorlichting, advies, begeleiding of instructie en beoordeelt of extra ondersteuning, hulp of zorg nodig is.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Handreiking Aansluiten bij ouders van vandaag • Handreiking Het vertrouwen krijgen van jongeren
	<p>Gezondheidsbevordering en signalering</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> • Gezonde (borst-)voeding • Overgewicht / ondergewicht • Voedselovergevoeligheid • Vitamine D en K • Veilig slapen • Veiligheid • Voorkeurshouding • (Mee)roken • Gebit en gebitsverzorging • Middelengebruik: <i>(voornamelijk bij adolescenten)</i> <ul style="list-style-type: none"> • Alcohol • Roken • Cannabis/drugs • Leefstijl: <i>(voornamelijk bij adolescenten)</i> <ul style="list-style-type: none"> • sport en bewegen • seksueel gedrag (SOA, anticonceptie) • internetgebruik 	<ul style="list-style-type: none"> • Multidisciplinaire richtlijn Borstvoeding (i.o.) • Richtlijn Overgewicht • Richtlijnen Voeding en eetgedrag en Voedselovergevoeligheid ** • Richtlijn Slapen en slaapedrag (i.o) • Richtlijn Wiegendoed • Veiligheidsinformatiekaarten • Richtlijn Voorkeurshouding en schedelvorming • Handreiking Rookvrij opgroeien • Handleiding Aandachtspunten Preventieve mondzorg 0-19 jaar voor de JGZ • Handreiking Rookvrij opgroeien • Handreiking JGZ in beeld bij adolescenten • Standpunt Bewegestimulering door de JGZ • Richtlijn Seksuele ontwikkeling 0-19 jaar • Handreiking Social media en de JGZ • Brochure Beeldschermmedia en mediaopvoeding voor de allerkleinsten (0-6 jaar) • Brochure Mediaopvoeding voor kinderen in de basisschoolleeftijd (6-12 jaar)
	<p>Bevorderen psychosociale en emotionele gezondheid en voorkomen opvoedproblemen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Psychosociale problemen en opvoedvragen • Opvoedproblemen en kindermishandeling, VGV en shaken baby syndroom 	<ul style="list-style-type: none"> • Richtlijn Vroegsignalering Psychosociale Problemen (herziening i.o.) • Richtlijn Opvoedondersteuning ** • Richtlijn Secundaire Preventie Kindermishandeling (herziening i.o.)

	<ul style="list-style-type: none"> • Weerbaarheid kinderen en jongeren o.a. pesten, discriminatie, geweld (o.a. seksuele dwang) • Depressie 	<ul style="list-style-type: none"> • Standpunt Preventie Vrouwelijke Genitale Verminking • DVD Shaken baby syndroom en e-learning preventie Shaken baby syndroom • Richtlijn Pesten • Addendum Depressie bij jeugd (richtlijn depressie i.o.) • Richtlijn Angst (inclusief faalangst) (i.o.)
	<p>VACCINEREN De JGZ voert het Rijksvaccinatieprogramma uit.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rijksvaccinatieprogramma
	<p>TIJDIG SIGNALEREN EN HULP INSCHAKELEN De JGZ kijkt hierbij naar het kind als geheel en betreft hierbij de lichamelijke, psychische, sociale en cognitieve ontwikkeling. De JGZ signaleert bevorderende en bedreigende factoren in de opvoeding in gezin en omgeving en indien nodig wordt hulp erbij gevraagd of doorverwezen. De JGZ grijpt in in situaties die de veiligheid van het kind bedreigen. De JGZ volgt het kind tijdens en na hulp.</p>	
	<p>Hulp erbij halen, ingrijpen of verwijzen bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Disbalans draagkracht/draaglast en ontvangen zorg/zorgbehoefte bij kind en gezin • Gezondheidsbedreigingen gezin en omgeving (sociaal, fysiek, psychisch, pedagogisch milieu) • School-/ziekteverzuim/schooluitval 	<ul style="list-style-type: none"> • Balansmodel • Richtlijn voor inschatten draagkracht/draaglast (inclusief hechting en relatie ouder/kind) (in voorfase van ontwikkeling) • Handreiking Aanpak Schoolziekteverzuim AJN • Handreiking JGZ in beeld bij adolescenten
	Overige richtlijnen en andere landelijke documenten	<ul style="list-style-type: none"> • Richtlijn Begeleiding gezin bij overlijden kind
COLLECTIEVE ACTIVITEITEN	<p>SAMENWERKEN Netwerken, overleg en (keten)samenwerking met onderwijs, kindercentra, gezondheidszorg, jeugdhulp, buurtteams en andere aanpalende sectoren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Landelijke Eerstelijns Samenwerkingsafspraken (LESA's) • Literatuurstudie Samenwerken aan het gezond en veilig laten opgroeien van kinderen

		<ul style="list-style-type: none"> • Inspiratiedocument Samen=Beter (i.o.) • Filmpje 'Samenwerken, ben je speelbal of ben je speler?' • Handreiking Samen Beter (i.o.) • Informatiebrochure Onderwijs en JGZ, van oudsher partners • Handreiking JGZ en het toeleiden naar voorschoolse voorzieningen • Handreiking Samenwerking huisarts-JGZ • Standpunt Gegevensoverdracht van kraamzorg en verloskunde naar de JGZ • Standpunt JGZ in het Speciaal Onderwijs • Standpunt JGZ in het Zorg en Advies Team
	ONDERZOEK, BELEIDSINFORMATIE EN ADVIES	
	<ul style="list-style-type: none"> • Doet epidemiologisch onderzoek, mede op basis van DD JGZ • Signaleert • Geeft beleidsadvies en adviseert over collectieve maatregelen aan gemeenten en anderen 	<ul style="list-style-type: none"> • Jeugd in beeld (JIB) • Filmpje/brochure/flyer JIB • Toolbox beleidsadvisering

* Voor de richtlijnen die in ontwikkeling zijn, kun je op een andere plek op de website terecht om te zien wat de verwachte opleveringsdatum is <https://www.ncj.nl/programmaliijn-kennis/richtlijnen/voortgang-en-planning-richtlijnen-in-ontwikkeling>

** Voor dit onderwerp is een BDS-protocol opgesteld, ten behoeve van de registratie in het DD JGZ.